Вх. № 401/КП-01-01/19.10.26г

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р инж. Петър Георгиев Георгиев

член на научното жури за присъждане на ОНС „доктор", Заповед №211/05.08.2026 г.

върху дисертационен труд на **Йордан Раев Раев**, с тема: **Технологични решения за намаляване на изхвърлянията (discards) в рибарството;** област на висше образование шифър 4. „Природни науки, математика и информатика", професионално направление шифър 4.3. „Биологически науки", Докторска програма „Екология и опазване на екосистемите", научно направление „Устойчива експлоатация и опазване на живи морски организми"

научен консултант: **доц. д-р инж. Ивелина Златева, ИО-БАН,** научни ръководители: **доц. д-р Виолин Райков , ИО – БАН, проф. д-р инж. Атанас Палазов, ИО – БАН**

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Република България и на Института по океанология - БАН. Обемът му е 156 страници, от които 111 страници основен текст, 22 страници използвана литература и 23 страници приложения; съдържа 30 фигури, 25 таблици и 6 приложения. Списъкът на цитираната литература включва 218 заглавия, от които 2 на кирилица, 201 на латиница и 15 интернет източника. Двата литературни източника на български са законодателни документи.

Ценно приложение за читателите, които не са специалисти по тематиката, е Приложение №1 - „Речник на основните понятия", което обяснява специфичните термини от английски.

Включена е справка за приносите (2 стр.) и списък на публикации по темата на дисертацията (1 стр.). Поставеният в началото списък със съкращенията улеснява четенето и възприемането на текста.

Литературният преглед показва много добра осведоменост на докторанта по темата на дисертация, като прегледът разглежда най-общо концепцията за селективност на риболовните уреди, селективността като средство за ограничаване на прилова и изхвърлянията, технологични решения за повишаване на селективността, управленските подходи и роля на заинтересованите страни, международна и европейска нормативна рамка съпоставка с национална нормативна рамка. Особено важно е представянето на състоянието на изследванията върху селективността в Черно море и конкретно това в България.

Дефинирана е целта и са набелязани 9 задачи за нейното изпълнение Посочени са обекта и предмета на изследването и е издигната научна хипотеза, която да се потвърди. Изследването представя, експериментални тралирания в реални условия, измерване на улова, количествена оценка на селективността чрез известна методика и статистическо моделиране на селективните характеристики на различните варианти на тралната торба.

Дисертационния и авторефератa са много добре онагледени.

Актуалност на темата на дисертация

Актуалността на темата е безспорна, защото става въпрос за . устойчивото управление на рибните ресурси в Черно море, което през последните близо 5 години търпи сериозни щети причинени от действията на човека.

Основни приноси и значимост на резултатите

В резултат от проведените изследвания са дефинирани един научен и пет научно-

приложни приноса. Изразявам някои резерви към научния и един от научно-приложните приноси.

За научен принос е обявено че за „*...първи път за българските води на Черно море е извършен комплексен анализ на оперативната селективност на конвенционални трални уреди...*". Това е известна методология и за да е научен приносът, изследването трябва да доказва, че глобални или чужди теории, модели или феномени функционират по специфичен начин в българската среда (напр. поради икономически, културни, генетични или социални особености). Набирането и анализирането на първични данни за България, които досега не са съществували в световната научна литература, само по себе си е принос за обогатяване на научната база данни. Извършеното адаптиране на стандартизирани изследователски инструменти за български условия за първи път е сериозен методологичен принос.

С това е свързан и първи научно-приложен принос, който гласи „*... разработена е приложима методология за оценка на оперативната селективност на трални риболовни уреди....*". Моят въпрос тук е, каква е разликата например с методологията изложена в документ на ICES (The International Council for the Exploration of the Sea) - Cooperative Research Report No. 215: Manual of Methods of Measuring the Selectivity of Towed Fishing Gears?

С тези коментари, признавам дефинираните приноси в дисертационния труд

Автореферат

Авторефератът е представен на български (32 стр.) и на английски език (34 стр.) и отговаря на изискванията в ПУРПОНСЗАД в ИО-БАН.

Публикации по темата на дисертацията

Публикациите са 3 в съавторство, две са в издания с квартил Q4 и една в Q3. Допълнително е представен самостоятелен доклад за участие в Международната конференция BlackSea2026, което е прието от журито. Докторантът покрива изискванията по ППЗРАСРБ и ПУРПОНСЗАД в ИО-БАН за направлението с общ брой точки от публикациите 59.

Критични бележки, препоръки и въпроси

1. В текста се среща термина „планиране на експеримента", но на практика не са представени основните елементи на тази теория – управляеми променливи с техните нива, отклици които се анализират, използван дробен факторен (по всяка вероятност) план на експеримента. Това навярно е разбираемо, като се има предвид, че се използват реални риболовни кораби, които имат своя ежедневен график и план за риболов.
2. Препоръчвам на Йордан Раев да намери своя ниша на изследвания и да провежда такива, като публикува като първи автор на значително по-малки работни колективи, като по този начин да открои своя научен потенциал.
3. Въпросът ми е свързан с означения които открих в подобни публикувани изследвания, готвейки се за това становище. Какво точно са означенията 40D, 40S, 40T и 44D, които явно се отнасят за тръални торби и защо не се срещат в дисертационния труд.

Плагиатство

Докторантът декларира, че представя оригинални научни резултати, получени от него в рамките на изследването. Това се подкрепя и от извършената проверка със специализиран софтуер за възможно плагиатство, за което е приложени съответен протокол

Заключение

Оценката ми за дисертационния труд е положителна. Отчитайки, че става въпрос за образователна и научна степен инж. Йордан Раев е представил наличните и придобити допълнително знания и е показал умението да провежда научни изследвания, което е и крайната цел на докторантурата.

Препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Йордан Раев Раев, образователната и научна степен „доктор" в област на висше образование шифър 4. „Природни науки, математика и информатика", професионално направление шифър 4.3. „Биологически науки", Докторска програма „Екология и опазване на екосистемите", научно направление „Устойчива експлоатация и опазване на живи морски организми"

PETAR GEORGIEV GEORGIEV

Digital Signer:PETAR GEORGIEV GEORGIEV
DN:C=BG, CN=PETAR GEORGIEV GEORGIEV, SERIALNUMBER=PNOBG-5810091048, G=PETAR, SN=GEORGIEV, E=petar.ge@gmail.com
Date:17.10.2026 16:06:26 +03:00

17 октомври 2026

доц. д-р инж. Петър Георгиев